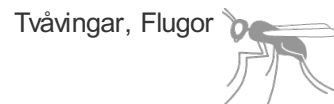

Bombylius medius

Prickvingad svävfluga

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Diptera (tvåvingar), **Familj:** Bombyliidae (svävflugor), **Släkte:** *Bombylius*, **Art:** *Bombylius medius* - prickvingad svävfluga Linnaeus, 1758 **Synonymer:**

Kännetecken

Släktet *Bombylius* omfattar relativt humlelika arter med utstående tät blek- till brungul behåring. Prickvingad svävfluga är vår största art i släktet, 10–14 mm lång och något större än vår vanligaste art *B. major*. Det vetenskapliga namnet är därmed ur nordisk synvinkel något missvisande. Vingarna har som denna även mörkbrun framkant men dessutom, som namnet antyder, ett flertal mörka prickar. Genom detta kännetecken kan åtminstone den initierade lätt identifiera arten i fält. I bakkroppens gula päls finns några tvärrader med tunna svarta hår. I Danmark och England förekommer sällsynt en mycket snarlik art med närmast identisk vingteckning, *B. discolor* Mikan, 1796. Hos *B. discolor* är behåringen på bakkroppens sista led dock helt svart och hanens ögon är ej helt sammanstötande, minsta avståndet motsvarar bredden på främre punktögat.

Utbredning och status

Prickvingad svävfluga är funnen på torra marker i stora delar av södra Sverige upp till Gästrikland. Under andra halvan av 1900-talet finns knappt någon uppgift om förekomst förrän den upptäcktes på Öland (1985-86) och i Södermanland (1997). Därefter finns en rad fynd från Blekinge till Uppland. De varma somrarna under 2000-talet har sannolikt medfört en populationsökning. Prickvingad svävfluga ser ut att ha haft en stark tillbakagång och sedan återhämtat sig. I övriga Norden har arten bara påträffats sällan från Oslo och västerut längs Norges sydkust, dock ej efter 1953. Prickvingade svävflugan är värmekrävande och har i Europa sitt huvudsakliga utbredningsområde i södra Europa från Portugal till södra Polen och centrala Ryssland. Världsutbredningen omfattar dessutom Turkiet, Iran, Afghanistan, Israel och Irak i Asien samt Algeriet, Tunisien, Marocko, Egypten i norra Afrika.

Ekologi

Prickvingad svävfluga kräver mycket soliga torra marker för sin livscykel. Den förekommer hos oss på öppna torrbackar som är beväxta med tjärblomster *Viscaria vulgaris*. Där besöker den ivrigt tjärblomstrets blommor och flygtiden infaller normalt under tjärblomstret blomningstid, från första halvan av maj till mitten av juni. Larven utvecklas parasitiskt hos större arter av solitära bin, hos oss i första hand långhornsbiet *Eucera longicornis*, men vissa arter av sandbin är också tänkbara (åtminstone i Centraleuropa). Honor släpper sina ägg oftast i flykten, en eller ett par dm över marken på samma område. Äggen släpps över barmark eller sparsamt beväxt mark, ett i taget och honan dippar till med bakkroppen i samband med att ägget frigörs.

Åtgärder

Fortsatt riktat eftersök av och på lokaler med tjärblomster rekommenderas för att bättre kartlägga flugans utbredning och speciella krav på biotop. Undersökning av bon av långhornsbi och sandbiarter på lokaler där flugan förekommer bör kunna ge tydligare information om kopplingen till en eller flera värdbin.

Litteratur

- Falck & Greve, 1999. The distribution of bee flies (Diptera, Bombyliidae), except the genus *Villa*, in Norway. *Norwegian Journal of Entomology* 46: 89–109
- Hedström, L. 1986. Svenska insektsfynd – rapport 2. *Ent. Tidskr.* 107(4): 139–147.
- Hedström, L. 1991. Svenska insektsfynd – rapport 7. *Ent. Tidskr.* 112(4): 133–146.
- Karlsson, R. 2007. Sammanställning av fynd av *Bombylius medius* 2006/2007 i Småland i text och bild. Word-fil, 4 sid.
- Lyneborg, L. 1965. *Tovinger IV. Humlefluer, Stiletfluer, Rovfluer m.fl. Danmarks Fauna*, 70. Köpenhamn.
- Stubbs, A. & Drake, M. 2001. *British Soldierflies and their allies*. British Entomological and Natural History Society. Dorchester. Torp.
- Petersen, F. & Meier, R. 2001. A preliminary list of Diptera of Denmark. *Steenstrupia* 26: 119–176.
- Wahlgren, E. 1907. Tvåvingar Diptera. första underordningen Orthorrhapha. andra gruppen Flugor Brachycera. *Fam.* 14–23. *Svensk Insektsfauna. Rev.nr. 9*. Uppsala.
- Zaitzev, V.F. 1988. 43. Family Bombyliidae. In: i Bei Benko: *Key to the Insects of the European Part of the USSR*. V part I: 843–885.
- Zaitzev, V.F. 1989. Family Bombyliidae. In: Soos, A. & Papp, L. (ed). *Catalogue of Palaearctic Diptera* 6: 43–169.

Författare

Hans Bartsch 2003. Rev. Jonas sandström 2014. © ArtDatabanken, SLU 2007.